

POZNÁMKY K II. KAPITOLE REGULE

Druhá kapitola Regule je pomerne rozsiahla a hovorí:

1. ako majú byť bratia prijímaní do Rádu
2. aké podmienky majú splňať
3. o noviciáte
4. o sľuboch
5. o habite (odievaní a obuvi bratov)

1. ako majú byť bratia prijímaní do Rádu

Je príznačné, že Regula hovorí o tých, „ktorí budú chcieť prijať tento život“ (→ Reg 2,1), nie o tých, „ktorí chcú vstúpiť do kláštora“, čo v sebe skrýva dynamický, nie statický, rozmer zasvätenia sa ... spočiatku boli bratia prijímaní do Rádu svätým Františkom alebo na základe jeho súhlasu (→ AsKom 28) prípadne bratmi, ktorí mali od neho dovoliť (→ 3Spol 41). Kronika Jordána z Giano (11) spomína, že skôr ako sa svätý František odplavil do zámoria, určil brata Matúša z Narni za vikára, ktorý mal zostať pri kostolíku Panny Márie v Porciunkule a prijímať kandidátov do Rádu (→ rok 1219). Keď sa Rád rozrástol a rozčlenil na Provincie, ustálilo a uzákonilo sa pravidlo, že **kandidátov prijíma do Rádu provinciálny minister** (→ rok 1223), čo je vlastne v súlade s aktuálne platným všeobecným cirkevným právom, ktoré vyhradzuje prijímanie do noviciátu (Rádu) vyšším rehoľným predstaveným (→ Can. 641 CIC).

2. aké podmienky majú splňať

- **byť katolíkmí** → ministri (ktorí prijímajú kandidátov do Rádu) majú ich vyskúšať z katolíckej viery a sviatostí (→ Reg 2,2).
- **byť slobodní** → (ak) nemajú manželky alebo ak ich majú a tie vstúpili do kláštora alebo zložili sľub zdržanlivosti alebo sú vo veku, v ktorom nemôže o nich vzniknúť podozrenie (→ Reg 2,3-4)
- **zrieknuť sa vlastníctva** → majú ísť a predať (všetko, čo majú) a rozdať chudobným; ak by to nemohli urobiť, stačí im dobrá vôľa (→ Reg 2,5-6)

Podmienka zrieknutia sa vlastníctva (majetku) v prospech chudobných je pôvodná a predpokladá sa s veľkou pravdepodobnosťou už v prvej Regule (ktorú svätý František predložil pápežovi Inocentovi III. v roku 1209/10 a ktorá sa nezachovala). Tomáš z Celana o nej píše ako o základnom poučení, ktoré sa dostávalo od svätého Františka prichádzajúcim do Rádu (→ 2Cel 80); dobrú vôľu považoval za dostatočnú (→ 2Cel 190) a iné zmyšľanie nazýval „telesným“ (→ 2Cel 81).

Aktuálne platné všeobecné cirkevné právo (z ktorého vychádza i partikulárne – rehoľné právo) stanovuje podmienku dovŕšenia 17. roku života, neviazanosti manželským sľubom alebo záväzkami inej spoločnosti zasväteného života, slobodného rozhodnutia (a to aj zo strany toho, kto do Rádu prijíma) a ponecháva partikulárnemu právu možnosť pripojiť aj iné podmienky (→ Can. 643 CIC). Zrieknutie sa vlastného majetku (pokiaľ je to možné aj občiansko-právnou formou) pred zložením doživotných (slávnostných) sľubov (→ Can. 668 §4 CIC; GK 75 §1) ... pred prvými sľubmi má novic previesť správu svojho majetku na ľubovoľnú osobu (→ Can. 668 §1; GK 74 §1) ... podľa **Reguly nemôže Rád prijať správu a užívanie majetku tých, ktorí majú skladať dočasné sľuby, ani prijať majetok tých, ktorí skladajú sľuby doživotné čiže slávnostné** (→ GK 75 §2).

3. o noviciáte

Noviciát zaviedol pápež Honorius III. v roku 1220, bulou *Cum secundum consilium*. Predchádzala tomu skúsenosť o ktorej sa zmieňuje Jakub z Vitry, keď v liste o dobytí Damiety z roku 1220 píše: „ ... *tento Rád koná nebezpečne, keď rozposiela do celého sveta po dvoch, mužov nielen nedokonalých, ale i mladých a nezrelých, ktorí by ešte mali byť určitú dobu pod dohľadom v rehoľnej disciplíne ...*“ Pomerne ostré slová svätého Františka na adresu bratov nedbajúcich na zachovávanie regule, nezáväzne sa potulujúcich svetom (→ LRad 6) ilustrujú skutočnosť, že skúsenosť v tomto smere bola trpká.

V súčasnosti **noviciát**, ktorým sa začína život v inštitúte, je zameraný na to, aby novici božské povolanie, a to vlastné inštitútu, lepšie poznali, aby skúsili spôsob života inštitútu a jeho duchom formovali myseľ i srdce a aby sa potvrdilo ich rozhodnutie a súcosť (→ Can. 646 CIC) ... aby bol platný, **musí trvať dvanásť mesiacov, ktoré treba stráviť v samom noviciátnom spoločenstve** (→ Can. 648 §1 CIC).

Regula, rovnako ako bula pápeža Honória III., neurčuje podrobnosti života novicov. Spočiatku žili v rôznych kláštoroch bez rozlišovania od ostatných, pod vedením jedného z bratov; neskôr boli vychovávaní oddelene od prostredia života bratov so sľubmi. Bývali podrobovaní skúškam s prísnou disciplínou a kajúcou praxou. V súčasnosti je prekonaná koncepcia izolácie novicov od sveta natoľko, že Generálne Konštitúcie vyzývajú k postupnej a aktívnej účasti na živote partikulárnej Cirkvi a spoločnosti (→ GK 154 §1), ba predpokladajú aj možnú dobu apoštolských cvičení mimo komunity novicov, za právom stanovených podmienok (→ GK 154 §2).

4. o sľuboch

Po skončení noviciátu sa spočiatku pristupovalo ku skladaniu doživotných (slávnostných) sľubov ... dekrét Kongregácie pre rehoľníkov z roku **1857** určil pre všetky Rády so slávnostnými sľubmi, skladať po noviciáte dočasné (jednoduché) sľuby na tri roky. Až po ich uplynutí sa mohlo pristúpiť ku zloženiu doživotných sľubov. V súčasnosti obdobie dočasných sľubov nesmie byť kratšie ako tri roky a dlhšie ako šesť rokov, pri zachovaní práva príslušného predstaveného ju predĺžiť, nie však viac ako o ďalšie tri roky (→ Can. 655; 657 §2 CIC).

Sľuby sa v našej Reholi skladajú spôsobom **do rúk predstaveného** (professio in manus) – tento spôsob sa rozšíril v 12. storočí a vyjadruje lénny vzťah odovzdania sa a osobnej závislosti.

5. o habite (odievaní a obuvi bratov)

... tí, čo už sľúbili poslušnosť, nech majú jeden habit s kapucňou ... (→ Reg 2,14) ... v časoch svätého Františka mal habit už svoju tradíciu i teológiu: bol **znamení zsvätenia sa a symbolom obrátenia** → *odložte starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy a oblečte si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti (→ Ef 4,23.24) ... svätý František, žijúc ešte vo svete rád sa márnivo a výstredne obliekal (→ 3Spol 2), po obrátení nosil spočiatku akýsi pustovnícky odev, chodil prepásaný koženým pásom, s palicou v ruke a sandáloch na nohách (→ 1Cel 21). Neskôr, po vypočutí evanjelia o rozoslaní apoštolov, vyzul si sandále, odložil palicu a si habit upravil do tvaru kríža (→ 1Cel 22) ... chcel sa tak (už ako nový človek) obliecť v Ukrižovaného ...*

Habit sa v súčasnosti považuje za znak františkánskeho života (→ GK 48); podľa tradície tvorí tunika a kapucňou (presne nedefinovaného odtieňa hnedej farby) a biely povraz. Bratia môžu v stanovených prípadoch užívať aj iný odev, majú sa však obliekať skromne (→ Reg 2,16); nepohrdať ľuďmi a neposudzovať tých, čo sa obliekajú do jemných a farebných odevov (→ Reg 2,17) a ktorí to nevyhnutne potrebujú, nech nosia obuv (→ Reg 2,15) ... Habit novicov (na skúšku) je v detailoch odlišný od habitu bratov so sľubmi.